

D · N

1/3 1957

Den tyska baletten

Spelet om tysk återförening har med korta mellanrum uppförts under sju år. Gesterna har blivit alltmer mekaniska, invanda och välkända, förväntningarna allt mindre. Det gröna förhandlingsbordet har blivit hela den stridande världen, med statsledare och politiker i stället för diplomater, men samma rörelser och formuleringar, från patetiska vädjanden till undvikande axelryckningar, utprepas år efter år. Vi vet alla, med olust och medkänsla, att en lösning inte är att vänta; vi vet också, i lugn och lättnad, att politiken inte fullföljes med andra medel, att ett krig för sakens skull är osannolikt eller otroligt. Vad det gäller för de spelande är att påverka opinionerna i skilda länder; att vinna ett antal röster vid nästa val, och medlet är att i förvisning om misslyckande i saken märker sin goda vilja.

Tyskland bör och skall återförenas, det säger alla, diktatorerna i Moskva och USA:s president, Västtysklands förbundskansler och den agent för Ryssland som kallas minis-terpresident i Östtyskland. Det är ett fritt och demokratiskt Tyskland som bör skapas, där om är man också ense. Men redan på den punkten börjar i själva verket tvisten. Man menar inte detsamma med frihet och demokrati. I Västtyskland betyder dessa ord ungefär detsamma som hos oss. I Östtyskland betyder de kommunism, tyranni och anslutning till Ryssland. Småningom har det för nästan alla blivit klart att meningarna är så olika, så totalt motstridiga. Såvitt bekant har endast en politiker antytt att man kanske vill ett och detsamma, att Ryssland och dess östtyska satellit är beredda att godta demokrati i västerländsk mening i ett återförenat Tyskland. Det är naturligtvis den svenska utrikesministern, mannen som talar om s k fria stater, hos vilken man finner denna reflexion.

Inför de tyska valen i september har spelet fått ny fart. Hr Grotewohl, som liksom många andra i vår tid bevisar att man sitter utmärkt på bajo-

netter, till och med på utländska bajonetter, har inlett baletten. Han erbjuder inte återförening i första hand, men väl bildandet av ett tyskt statsförbund med gemenskap i tullar, valuta och andra ekonomiska ting. Erbjudandet förenas emellertid med åtskilliga villkor: lagring och produktion av atomvapen på tysk jord skall förbjudas, värnplikten skall avskaffas i Västtyskland, främmande trupper skall utrymma tysk jord, de båda staterna skall utträda ur sina allianser. Det enda förvånande i förslaget är att det är så genomskinligt falskt. Västtyskland skulle avstå från det skydd som Atlantpakten, upp rustningen och västmakternas militära stöd innebär. Östtyskland skulle genom att förbli en kommunistisk diktatur fortfarande vara en rysk satellit med obegränsade möjligheter för den ryska regimen att dirigera landet, att uppehålla dess av folkmajoriteten avskydda regering, att vid behov göra ett angrepp mot Västern över östtyskt område.

Förslaget har inte heller vunnit någon framgång i Västtyskland. Att regeringen Adenauer avvisar det är självklart. Men även de stora oppositionspartierna betecknar det som oantagligt och absurd; det är en ren "avlednings- och störningsmanöver", förklarar den socialdemokratiska ledaren Ollenhauer. Det verkar som om ryssarna — vilka givetvis utformat Grotewohls förslag — i okunnighet om stämningarna i Västtyskland begått ett missgrepp som i realiteten blir ett gott kort i Adenauers valkamp.

Den västtyska regeringen har i samverkan med USA, England och Frankrike redan kommit med sin replik, samtidigt ett svar på Grotewohls inuit och ett utspel i valstriden. En återförening av Tyskland måste ske på grundval av fria alltyska val, ett fritt och förenat Tyskland bör självt få bestämma sin utrikespolitik, förklarar man; det tilläggs att en allmän avrustningsöverenskommelse är möjlig först efter en lösning av det tyska problemet.

Oppositionspartierna i Västtyskland reagerar på samma sätt som i fråga om Grotewohls förslag. Även i detta fall framförs en gammal och uttjänt tanke, påstår Ollenhauer; genom deklamationen har man "inte fört den tyska återföreningen ett enda steg närmare".

Förvisso har Ollenhauer rätt. Men om oppositionens förslag, som siktar på nya förhandlingar och ett allmänt säkerhetssystem, gäller alldeles detsamma; det är lika gammalt och lika ineffektivt. Den enkla sanningen är att en återförening inom överskådlig framtid kan tänkas "varken så eller så", att alla förslag är lika präglade av önsketänkande eller av medveten illusionism — vid samtal med mera frispråkiga tyska

politiker får man ofta intrycket att illusionismen överväger.

Måste spelet fortsätta av hänsyn till väljarna i Västtyskland och för att upprätthålla patriotismen och förhoppningarna i Östtyskland? Saken kan diskuteras. I Västtyskland torde allt flera se verkligheten bakom fantasier, begripa att en återförening för närvarande är otänkbar, hur mycket man än önskar den; det är tveklöst om inte politikerna lurar sig själva mer än sina väljare. I Östtyskland är sannolikt återföreningsdebatten något mera vitalt och väsentligt. Ty det ohyggliga bakom det stelnade politiska spelet är att det dock ytterst gäller tjuv miljoner människors som lever i förtryck, förnedring och bitterhet.